

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

**Az Informatikai és Könyvtári Szövetség 2018. évi szakmai
műhelynapok megrendezése**

MEGYEI KÖNYVTÁRAK
- Szeged, 2018. április 17-18.

VÁROSI KÖNYVTÁRAK
- Gödöllő, 2018. április 18.

TUDOMÁNYOS és SZAKKÖNYVTÁRAK
- Bakonybél, 2018. április 25-26.

2018 július

Szakmai beszámoló, IKSZ Megyei Könyvtári tagozat

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség Megyei Könyvtári tagozatának szakmai tanácskozása a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával 2018. április 17-18-án valósult meg Szegeden, a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár szervezésében, *A GDPR és a könyvtárak* címmel.

A kétnapos szakmai tanácskozás célja az volt, hogy a kulturális alapellátásban meghatározó szerepet betöltő megyei hatókörű városi könyvtárak, az IKSZ Megyei Könyvtári tagozatának keretében felkészüljenek az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendeletének (2016. április 27.) 2018. május 25-étől hatályos, érvénybe lépő intézkedéseire.

A könyvtárak olyan történeti kulturális intézménytípusok, amelyek hagyományosan információkat, adatokat feldolgozó és közvetítő feladatokat látnak el. Feladataik ellátása során emberi, fizikai, pénzügyi és információs erőforrásokkal is gazdálkodnak, miközben a szolgáltatásaik információkhoz, adatokhoz, dokumentumokhoz és emberi kapcsolatokhoz kötődnek.

Szervezetükben és működésük során több területen is adatokat kezelnek, amelyek tárolása, kezelése többféle informatikai eszközökön, különböző szakmai integrált rendszerekben, megosztott felületeken, belső és külső hálózatokon és tárhelyeken valósul meg, az információtechnológia szinte valamennyi területét érintve.

A szakmai működés tekintetében a könyvtárak személyes adatokat kezelnek integrált könyvtári rendszerükben a regisztrált használók természetes személyazonosító adatainak rögzítésével, tárolásával. Szakmai működésük elengedhetetlen feltétele a belső és külső partnerkapcsolatok gondozása, az azokhoz kötődő adatok, információk, elérhetőségek (e-mail, telefonszámok, egyéb azonosítók) folyamatos karbantartása, használata, tárolása. Az integrált könyvtári rendszerben a munkatársak különböző jogosultságokat, azonosítókat és jelszavakat kapnak, ezek biztonságos kezelése, folyamatos rendelkezésre állása is fontos működési feltétel. A szakmai működéshez kapcsolódó szolgáltatások során a befelé érkező és a kifelé közvetített adatok biztonsága minden működő informatikai rendszer elengedhetetlen feltétele. Kiemelt helyen szerepelnek a könyvtári szolgáltatásokban a gyermekek és kiskorúak, ezért a hozzájuk közvetített és róluk szóló információk kezelése megkülönböztetett figyelmet igényel.

A könyvtárak biztonságos működésének feltétele a munkatársak személyes adatainak, a róluk szóló belső információknak kezelése, amely elsősorban a gazdasági és humán erőforrás-kezelő integrált rendszerek moduljaiban történik. A kapcsolódó adatok köre a természetes személyazonosító adatokon kívül érint(het)i a családi és egészségügyi állapotukkal kapcsolatos információkat, a különböző elért eredményeket és azok értékelését, a munkateljesítmények elemzését, az ún. „profilalkotás” területét.

A gazdasági szervezet működése során számos adatot kezel a szerződések kötésekor, a könyvelés során, az emberi erőforrással való gazdálkodás területein, amelyek kapcsolódnak a jogszabályi változáshoz.

Ezért fontos, hogy a könyvtárak felkészültek legyenek a különböző adatok és minősített adatok kezelésében, biztonságos tárolásában, a törvényes és jogszerű használatban. Az

adatvédelmi kötelezettségekről szóló uniós szabályozás 2018. május 25-től hatályos (GDPR – EU 2016/679 Rendelete). Az erre való felkészülést és a szankciók elkerülését szolgálta az a kétnapos szakmai tanácskozás, amelynek során az Informatikai és Könyvtári Szövetség keretében működő Megyei Könyvtári tagozat és annak képviselői előadások és közös gyakorlatok alapján megismerték az új jogszabály által érintett területeket.

A kétnapos szakmai tanácskozás első napjára tervezett előadások az elméleti ismeretek megalapozását szolgálták. Fontosnak tartottuk, hogy olyan szakembereket hívjunk meg, akik megfelelő képzettséggel és tapasztalatokkal rendelkeznek az adatkezelést érintő szabályozásokban.

A szakmai tanácskozás résztvevői a könyvtárak igazgatói és a témában érintett igazgatóhelyettesei (összesen 40 főre terjedt ki), munkatársai voltak.

A tanácskozás helyszínén, a szegedi Art Hotelban és a Somogyi-Könyvtárban a plenáris ülés előadásainak és a gyakorlati foglalkozásokat, konzultációt is befogadó termek biztosítása volt szükséges.

A szakmai tanácskozás során az IKSZ Elnökének, a helyi szervezőknek a köszöntését követően az első napon került sor a megalapozó, elméleti ismeretekbe való bevezetésre, a 11 órakor kezdődött programokban.

Fontosnak tartottuk, hogy a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság képviseletében jelen lévő előadó által a résztvevők megismerkedjenek az adatkezelői kötelezettségekkel és a szükséges teendőkkel. A megalapozó elméleti előadást a NAIH főosztályvezetője, Dr. Sziklay Júlia tartotta, aki az előadást követően konzultációs lehetőséget is biztosított.

Az első nap délutánjának programjában a Szegedi Tudományegyetem két szakembere tartott egy-egy területről előadást, amely szorosan kapcsolódott a megalapozó elméleti előadáshoz.

Dr. Lajkó Dóra az egyetem Állam- és Jogtudományi Karának adjunktusa a GDPR-rel kapcsolatos feladatokat, felkészülést a munkáltatók szemszögéből közelítette meg közérthető előadásában.

A GDPR informatikai vonatkozásaiba Dr. Alexin Zoltán, az egyetem Informatikai Kara Informatikai Intézetének adjunktusa vezette be a résztvevőket, más területekre is kitekintve.

A két előadás után ismét konzultációra nyílt lehetőség, mely a résztvevők kérdésiben és az előadók válaszaiban hasznosnak bizonyult.

Az első szakmai nap esti programjában 17-18,30 óra között az igazgatók részvételével zajló tagozati értekezleten a résztvevő igazgatók a GDPR-rel kapcsolatos tapasztalataikat osztották meg egyéb aktuális kérdések megbeszélése mellett.

A tagozati értekezlettel párhuzamosan a helyi szervezők városnéző programot biztosítottak a résztvevő többi kolléga számára, melynek keretében megtekintették Szeged szecessziós épületeit.

A szakmai tanácskozás második napja a terveknek megfelelően a gyakorlati ismeretszerzésre fókuszált.

Ennek keretében két felkészült szakértő osztotta meg az adatvédelem nemzetközi és hazai gyakorlatával kapcsolatos ismereteket a résztvevőkkel.

Az adatvédelemmel kapcsolatos nemzetközi gyakorlatokat széleskörűen, európai példákon keresztül Dr. Tószegi Zsuzsanna, az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet címzetes egyetemi docense mutatta be.

A hazai szabályozást, a jogszabályi környezetet az EMMI Közgyűteményi Főosztályának közigazgatási tanácsadója, könyvtári és jogi szakreferense, a területen nagy tapasztalattal rendelkező Dr. Kenyéri Katalin elemezte, közérthető módon.

A második nap programja is konzultációval, kérdések, problémák felvetésével és megbeszélésével zárult.

A szakmai tanácskozást az IKSZ elnökének, Ramháb Máriának az összegző gondolatai és az előttünk álló feladatoknak a summázása zárta. Elnök asszony ígéretet tett arra, hogy a második nap folytatásaként az IKSZ lehetőséget biztosít arra, hogy a szakértők egységes gyakorlati segédletek, dokumentumok készítésével támogassák a könyvtárak munkáját.

A kétnapos szakmai tanácskozás ezért valamennyi résztvevő számára fontos és meghatározó eredménnyel járt, amely hozzájárult ahhoz, hogy a rövid felkészülési idő alatt, a május 25-i határidő előtt a könyvtárak megtegyék a legfontosabb, nélkülözhetetlen lépéseket a GDPR tekintetében.

Az IKSZ Megyei Könyvtári tagozata köszönettel tartozik a Nemzeti Kulturális Alapnak azért, hogy pályázati forrásból támogatta a kétnapos szakmai tanácskozás megvalósulását.

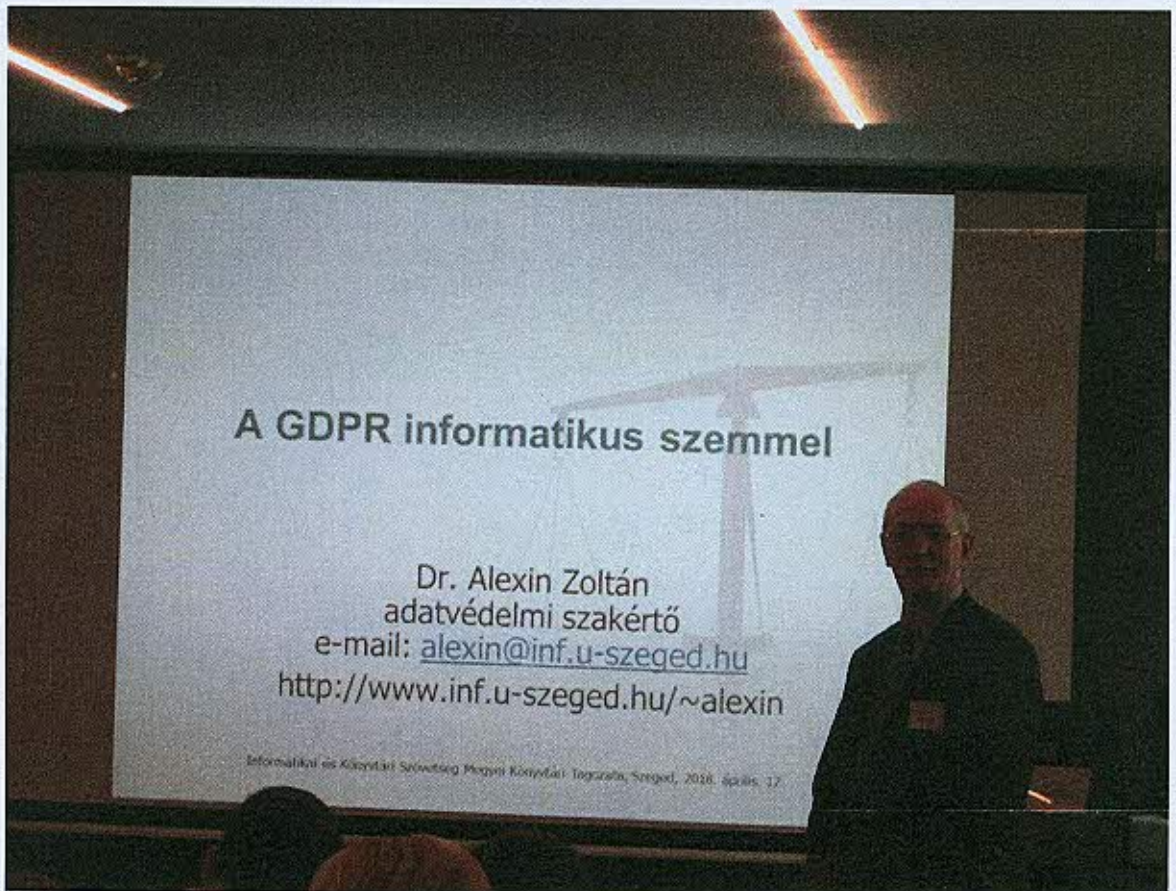
Budapest, 2018. április 23.

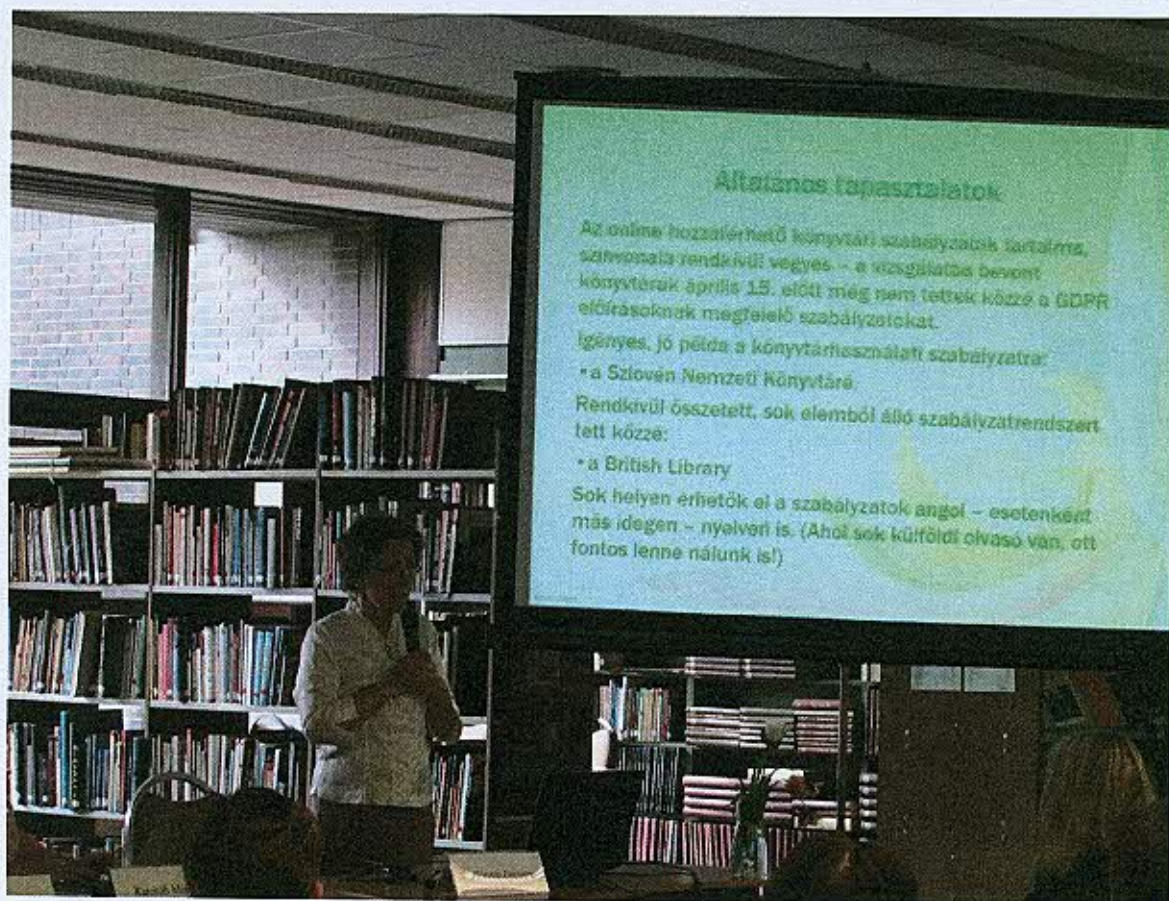

Fotódokumentáció:

Informatikai és Könyvtári Szövetség
Városi Tagozat
Marketing a könyvtárakban - avagy a szerelmes olvasó című
szakmai nap

Marketing a könyvtárakban – avagy a szerelmes olvasó címmel tartott szakmai konferenciát az IKSZ Városi Tagozata a Gödöllői Városi Könyvtárban 2018. április 18-án.

A nagy érdeklődéssel övezett napon a könyvtárosok elméleti és gyakorlati ismeretekkel is gazdagodtak. A vendégeket dr. Gémesi György polgármester köszöntötte, majd elsőként dr. Szabó Zoltán egyetemi docens próbálta meg 40 percbe összesűriteni a szolgáltatásmarketing alapjait. Előadásának legfontosabb mondanivalója volt, hogy a marketing lényege: a fogyasztó van a fókuszban. A fogyasztó, aki kényelmes és lusta, és a negatív élményeit sokkal szívesebben osztja meg, mint ha valamivel elégedett. Éppen ezért nem elég közel vinni hozzá az információt, bizalmi kapcsolatot kell kiépíteni vele, ami segíthet minket abban, hogy a GAP modellben megfogalmazott eltérés olvasói igények és könyvtárosi elképzelések között csökkenjen. Szóba kerültek a marketing mix 4P – 7P – 4C elemei és ennek variánsai is, mindezek közül az előadó szerint a könyvtárosok számára legfontosabb tényező a PEOPLE. Nem csak az olvasó, hanem a szolgáltatást végző könyvtáros személyisége is meghatározó, az ő motivációja, tudása, képzése, és a csapatmunka sikerén múlik egy könyvtár teljesítménye. A marketing tervezésekor további lényeges szempont, hogy soha nem a helyzetünkből induljunk ki, hanem elsőként a céljainkat határozzuk meg, mit szeretnénk elérni. Csak ezután jöhet minden más, az érték diagnosztika, a márka felépítése, a kommunikáció, majd a visszacsatolás. A márka is csak akkor működik, ha mögötte valós érték van, a fogyasztók kapcsán pedig minden könyvtárosnak érdemes szem előtt tartania azt, hogy nem az olvasók fejébe, még csak nem is a szívébe kell behatolnunk, hanem a zsigereibe: a legbelsőbb vágyainkat kell megtalálnunk.

Következő előadó dr. Máté Balázs egyetemi oktató volt, a Marketing Professzorok ügynökség vezetője, aki az online marketing rejtelmeibe avatta be a közönséget. Elsőként az USP fogalmát emelte ki, minden könyvtár számára nagyon fontos, hogy meghatározza, miben jobb másoknál, miért válassza őt a látogató? Ha ezt eldöntöttük, kezdhethetünk bele a marketing kommunikációnkba, melynek része az online marketing. Az online marketing legfontosabb eszköze a weboldal, ami legyen felhasználóbarát, közvetítsen tartalmakat, legyen elemezhető (Google Analytics), rendelkezzen modern designnal, legyen mobilra optimalizált változata és keresőoptimalizált. Ez utóbbi azért lényeges, mert mindig egyszerűbb, hatékonyabb és olcsóbb az, ha ránk találnak az olvasók, mintha mi próbáljuk meg elérni őket. A közösségi média is szóba került, itt a legfontosabb irányelv, hogy nem információt kell megosztanunk, hanem olyan figyelemfelhívó posztokat gyártanunk, ami átirányítja a látogatót a weboldalra. Ezért sose felejtsük el bejegyzéseink alá beilleszteni könyvtárunk honlapjának linkjét.

A délelőtti utolsó előadója Bányai Balázs marketing tanácsadó volt, aki a Könyvmolyképző Kiadó marketingjéért felel. Előadásában a szeretetmárka építéséről beszélt, ami tömören összefoglalva azt jelenti: nem csak nekem fontos a másik, hanem én is neki. Ha sikerült szeretetmárkát építenünk, akkor nem nekünk kell nyomulni az olvasó után, jönnek maguktól. A szeretetmárka építésének lépései: a cél meghatározása, itt alapvetően két cél lehetséges: rábírnunk az olvasni szerető embereket, hogy olvassanak még többet, vagy megszerettetni az olvasást azokkal, akik még nem szeretik. Az első célnál érdemes kezdeni, és csak később foglalkozni a második felével. A következő lényeges pont, hogy azt nyújtom-e, amit szeretnének, vagy megpróbálom elérni, hogy amit adok, azt szeressék. Nyilvánvalóan ez utóbbi út a nehezebb, de van akinek sikerül, elég ha csak az egészségtelen Coca-

Máté Balázs

Colára gondolunk. A harmadik pont a célközönség meghatározása, megismerése, és a megfelelő ajánlat kialakítása számukra, végül a megfelelő csatornák használata. A Facebook mellett kiemelte a moly.hu közösségi oldalt, ahol érdemes a könyvtáraknak jelen lenniük. A kommunikációnál fontos, hogy úgy kommunikáljunk, ami a célközönségnek megfelelő, illetve legyen rendszeres és soha ne a könyvtárat reklámozzuk, hanem az olvasás, a könyvek szeretetét. A „napicuki” posztok, a teli könyvespolcos posztok, az idézetes posztok a leghatékonyabbak, és a legtöbb interakciót ezek váltják ki.

A konferencia második fele három rövid előadással kezdődött, majd a résztvevők egy gyakorlati workshopon vehettek részt. Elsőként **Istók Anna** ismertette a gödöllői városi könyvtár marketing stratégiáját, mely a szeretetmárkára épül, és fókuszban az elkötelezett olvasók állnak. A könyvtári marketing nehézségét abban látja, hogy az embereket olyan tevékenységre kell rávennünk, melyre maguktól nem hajlandóak, hogy nagyon kevés információnk van az olvasóinkról, és hogy az eredményeink sokszor máshol jelentkeznek, nem a könyvtárakban. Első lépés tehát, hogy meghatározzuk a célcsoportjainkat, és próbáljunk minél több információt begyűjteni róluk: akár kérdőívvezés, akár tanulmányok révén. Következő lépés, hogy tájékozódjunk a nagyvilágban, milyen trendek vannak, nézzünk szét az üzleti szférában és más kulturális tevékenységet végző szektorban: turizmus, múzeumok, stb. A szolgáltatások tervezésénél legyünk merészek, és bátran alkalmazzuk a termékkapcsolás lehetőségét. Harmadik lépésként igyekezzünk közvetlen kapcsolatot építeni velük: klubok, kisközösségek révén. A szeretetmárka építése itt indul be: díjazzuk a hűségüket, vonjuk be őket a tervezésbe, éreztessük velük, hogy a véleményük számít, sőt: adjunk számukra konkrét feladatot: kérjük fel őket arra, hogy legyenek akár a könyvtár reklámarcai. A gödöllői könyvtárban jelenleg 13 kiscsoport működik, melyek a célcsoportok mindegyikét lefedik. Az utolsó lépés a szolgáltatások eladása, ahol az előadó kiemelte, nagyon fontos a folyamatos minőség, az olvasóra igazított nyelvhasználat, a grafika, az innováció, a helyhez kötöttség megszüntetése, és a közösségi média kihasználása. A rengeteg példával fűszerezett előadás végén (melynek legizgalmasabb momentuma a Fújj egy lufit! Szorítsd ki a könyvtárosokat az irodából akciójuk volt 2015-ben, melynek célja az új beiratkozók számának növelése volt) a kamasz célcsoport három éves marketing stratégiáját mutatta be, a hosszú építkezés után 2018-ban nyílt meg Gödöllőn a tinikönyvtár, egy elkötelezett, ifjú közösséggel.

A délutáni második előadó **Czékmány Anna** volt a Petőfi Irodalmi Múzeumból, aki kiemelte, hogy az elmúlt évek legfontosabb változása az volt, hogy a gyűjtemény helyett a felhasználó került a központba. A PIM markáns arculatát két elem határozza meg: a cigány identitású emberek, valamint a középsúlyos értelmi fogyatékos, a kultúra fogyasztásból kiszoruló emberek hozzájuttatása a kultúrához. Céljuk, hogy ezen emberek minél önállóbbá váljanak, ehhez kínálnak segítséget. Minden korosztály számára kínálnak programot, de kiemelte, hogy a legnehezebben elérhető, megszólítható korosztály, a 16 pluszosok. A kisebbeket jól el tudják érni a szülőknél, iskolánál, pedagógusokon keresztül, de a nagyobbak számára fontos, hogy élményt adjanak és ne információt. Ő is kiemelte a közös munka szerepét, azok a programok működnek a legsikeresebben, ahol a célközönség tagjai tevékenyen részt vesznek a munkában: önkéntesekkel blogot működtetnek, Tied a gyűjtemény – online kiállítást szerveznek, vagy beszélgetéssorozatot rendeznek, ahol a kamaszok a kérdezők. A pedagógusok elérése számukra is kihívás, jelenleg akkreditált képzést indítottak számukra, ebben látja a nagy lehetőséget a kitörésre, és ezt a könyvtárak számára is ajánlotta.

A nap utolsó előadója **Fülöp Attiláné** könyvtárigazgató, a konferencia házigazdája volt, aki a külföldi és hazai jó marketing gyakorlatok színes csokrát mutatta be a közönségnek. Az igazi az lenne, ha minden könyvtár library2.0 módban működne, ami az interaktivitást jelenti, a felhasználókkal való közös tevékenységet, alkotást, szolgáltatást. Számtalan jó példát hozott, legmeglepőbb a tér

Muri Hus

változtatásával elérhető számokban mérhető eredmény volt: több olyan könyvtárat is bemutatott, ahol a könyvek borítójának kifordításával akár 50%-os forgalomnövekedést tudtak produkálni. Kiemelte a Makerspace mozgalmat, mely nem csak külföldön, de már hazánkban is hódít, és ami nem más, mint a közösségi tanulás együttműködés helyszíne. Előadásának végén az arculattal foglalkozott, nagyon fontos az egységes arculat akár egész könyvtári hálózatokon belül is, mint Hollandiában. Szerencsére itthon is rengeteg a jó, követnivaló példa.

A szakmai konferenciát **workshop** zárta, ahol a résztvevők három csoportban dolgoztak ki megvalósítható marketing ötleteket. Az első csoportot Istók Anna várta, aki az AIDA modell szerint íratott reklámszöveget a könyvtárosokkal: gyerekeknek szóló mesepályázat, felnőtt irodalmi est és informatikai képzés reklámszövegét kellett ütős formában megírni. A második csoport Fülöp Attiláné vezetésével a Megbocsátás Hetére dolgozott ki egy win-win alapú megoldást, olyan felhívást fogalmaztak meg, hogy a megbocsátást kérő olvasó cserébe az elengedett pénzüsszegéért köteles megosztani egy pozitív posztot, hírt, fotót a könyvtáráról a közösségi médiában. A harmadik csoport vezetője Czékmány Anna volt, aki kamaszoknak szóló program kidolgozását adta feladatul a résztvevőknek. Ízelítőül álljon itt az egyik feladat megoldása, a felnőtt irodalmi program reklámszövege:

Vágytad? Érezted? Akarod?

Tölts egy estét a Boldogság Nagykövetével!

A boldogsághoz vezető utat dr. Bagdy Emőke segítségével járhatod végig.

Május 5-ig kattints a kék madárra, és készítsd el saját boldogság-útleveled, mely belépésre jogosít irodalmi estünkre.

link

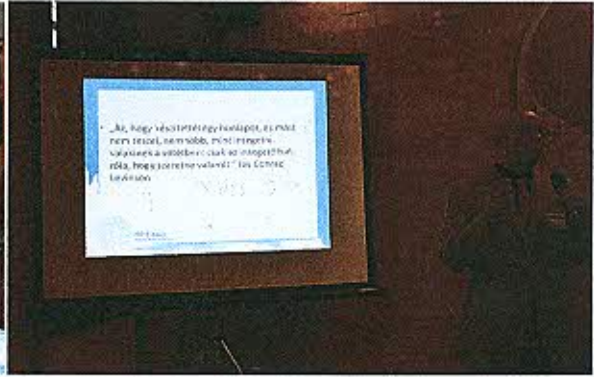
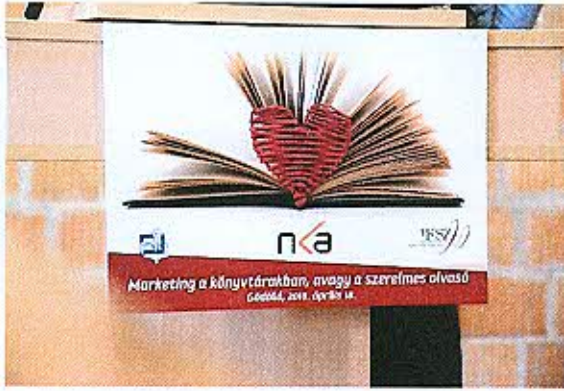
A szakmai nap előadóinak ppt-je a Gödöllői Városi Könyvtár honlapján is elérhetőek.

Istók Anna

Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ

2018. április 20.

FOTÓK

Szakmai beszámoló

Informatikai és Könyvtári Szövetség Tudományos és Szakkönyvtári Tagozat 2018. évi szakmai konferencia

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség Tudományos és Szakkönyvtári Tagozata **2018. április 25-én és 26-án, Bakonybélben** tartotta meg az idei továbbképzését *A tudományos és szakkönyvtárak feladatai az európai trendek mentén* címmel.

A tavaly Mátraházán megrendezett, háromnapos workshop hatalmas sikere nyomán ebben az évben óriási várakozás övezte az eseményt. A szűkebb források miatt ezúttal rövidebbre szabott találkozó az idő rövidsége ellenére is elérte célját. A program ismét a szakkönyvtárak előtt álló legújabb kihívásokra koncentrált. Jól felkészült előadók segítségével a résztvevők megvitatták az Országos Könyvtári Platformmal kapcsolatos fejleményeket és az azok nyomán erre a könyvtári körre váró feladatokat, az új katalogizálási rendszerre való, közeljövőben esedékes áttéréshez kötődő lehetőségeket és kötelezettségeket, az Országos Digitalizálási Stratégia koncepcióját és az egyes könyvtárak feladatait, továbbá a valószínűsíthető problémákat a stratégia megvalósítása során. Előadás hangzott el a könyvtári statisztika kitöltésében már aktuális és a továbbiakban várható változásokról, az Open Science magyarországi helyzetéről, továbbá kitekintést kaptak a résztvevők az európai könyvtári törekvésekre.

Minden témát élénk beszélgetés, vita kísért, és a workshop végén a résztvevők egy állásfoglalást is elfogadtak, amelyben az e könyvtártípus előtt álló legfontosabb kihívásokra igyekeztek válaszokat találni.

Az 50 résztvevő (könyvtárvezetők és vezető könyvtári szakemberek) maximális figyelemmel követte a programot, és mindannyian rendkívül hasznosnak ítélték.

Kihívások, változások

A tudományos és szakkönyvtárak feladatai az európai trendek mentén
Workshop

Bakonybél, 2018. április 25–26.

Április 25., szerda

14.00 Nyitóelőadások

14.00–14.20 A mátraházi műhelymunka eredményei, tanulságai

Fülöp Ágnes

14.20–15.00 A szakkönyvtárak előtt álló kihívások

Monok István

15.00–18.30 Változások, új feladatok a hazai könyvtárügyben

Moderátor: *Naszádos Edit*

15.00–15.30 Helyzetjelentés az OKR-projektről könyvtárszakmai szempontból

Káldos János

15.30–16.00 Szünet

16.00–16.30 Katalogizálás HUNMARC után, MARC21 szerint: a konverzió nehézségei az MTA KIK-ben

Gyuricza Andrea

16.30–17.00 Országos Digitalizálási Stratégia – Könyvtári Digitalizálási Stratégia?

Elbe István

17.00–17.30 Könyvtár-statisztikai együttállások – egy workshop és tanulságai

Rózsa Dávid

17.30–18.30 Vita

18.30–20.00 Vacsora

Április 26., csütörtök

Moderátor: *Holl András*

8.30–9.30 Hazai törekvések az Open Science területén

Karácsony Gyöngyi

9.30–10.30 Vita

10.30–10.45 Szünet

10.45–11.15 Merre mennek az európai szakkönyvtárak? LIBER stratégia 2018–2022

Kalydy Dóra

11.15–12.15 Vita

12.15–12.55 A workshop lezárása, összegzés

Fülöp Ágnes

Fülöp Ágnes

Fülöp Ágnes

Tudományos és Szakkönyvtári
Főosztályának vezetője

2018. április 30.

FOTÓ

